Socialförsäkringsutskottets betänkande 1980/81: 22

om studiestöd (prop. 1980/81:100)

Utskottet behandlar i detta betänkande de under utbildningsdepartementet, bilaga 12, litt. F. Studiestöd m. m. upptagna anslagen. I anslutning härtill behandlar utskottet också ett antal motionsyrkanden om studiesociala frågor.

I propositionen läggs fram förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349). Lagförslaget innehåller bl. a. en ändring av 4 kap. 21 § studiestödslagen. Ändringen motiveras av ett i propositionen 1980/81: 100, bilaga 16, under punkten B 7. Bostadsbidrag m. m. framlagt förslag om ändrade inkomstregler för bidragstagare med studiemedel. Utskottet behandlar nämnda förslag till ändring av 4 kap. 21 § studiestödslagen i betänkande SfU 1980/81: 23. I samma betänkande behandlas också yrkande 5 i motion 1980/81: 920 av Sven Aspling m. fl.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1980/81: 100, bil. 12, (utbildningsdepartementet) under litt F. Studiestöd m. m. föreslagit riksdagen att

(F 1) anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349),

(F 1) godkänna att 18 900 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att delvis finansiera anslaget Centrala studiestödsnämnden m. m.,

(F 1) till Centrala studiestödsnämnden m. m. för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 64 188 000 kr.,

(F 2) godkänna att 7 500 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att delvis finansiera anslaget Ersättning till postverket och riksförsäkringsverket för deras handläggning av studiesocialt stöd,

(F 2) till Ersättning till postverket och riksförsäkringsverket för deras handläggning av studiesocialt stöd för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 19 772 000 kr.,

(F 3) anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349),

(F 3) till Studiehjälp m. m. för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 000 kr.,

(F 4) anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349),

(F 4) anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1980: 282) om ändring i studiestödslagen (1973: 349),

(F 4) godkänna vad som förordats om påminnelseavgiften,

(F 4) till Studiemedel m. m. för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 2 672 000 000 kr.,

(F 5) anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349),

(F 5) godkänna att skattemedel från de beskattade vuxenstudiestöden budgetåret 1979/80 inte tillförs vuxenutbildningsavgiften,

(F 5) godkänna att 544 100 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att finansiera anslaget Vuxenstudiestöd m. m.,

(F 5) till Vuxenstudiestöd m. m. för budgetåret 1981/82 anvisa ett reservationsanslag av 544 100 000 kr.,

(F 6) godkänna att 15 400 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att delvis finanisiera anslaget Timersättning vid grundutbildning för vuxna,

(F 6) till Timersättning vid grundutbildning för vuxna för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 43 000 000 kr.,

(F 7) till Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.,

(F 8) till Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 2 795 000 kr.

De i propositionen intagna författningsförslagen är följande.

Förslag till

Lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1, 10, 11 och 23 §§, 4 kap. 2, 16, 21 och 37 §§, 6 kap. 6 §, 7 kap. 17 a §, 8 kap. 23, 26, 34, 49 och 88 §§ studiestödslagen (1973: 349)[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
1 §	
Studiehjälp utgår till studerande vid de läroanstalter och utbildningslinjer som regeringen bestämmer.	
Studiehjälp *för visst läsår eller del därav utgår dock endast till studerande som fyller högst 19 år under det kalenderår då läsåret börjar.*	Studiehjälp *utgår dock längst till och med första kalenderhalvåret det år under vilket den studerande fyller 20 år.*
10 §[2]	
Inkomstprövat tillägg utgår med högst *155* kronor i månaden.	Inkomstprövat tillägg utgår med högst *180* kronor i månaden.
Närmare bestämmelser om inkomstprövat tillägg meddelas av regeringen.	
11 §[3]	
Behovsprövat tillägg utgår med högst *215* kronor i månaden.	Behovsprövat tillägg utgår med högst *230* kronor i månaden.
Närmare bestämmelser om behovsprövat tillägg meddelas av regeringen.	
23 §	
Allmän försäkringskassa skall lämna centrala studiestödsnämnden uppgift om sådan sjukperiod enligt 13 § som godkänts av kassan.	Allmän försäkringskassa skall lämna centrala studiestödsnämnden *och studiemedelsnämnderna* uppgift om sådan sjukperiod enligt 13 § som godkänts av kassan.
4 kap.	
2 §	
Studiemedel utgår även till studerande vid de läroanstalter och ut-	Studiemedel utgår även till studerande vid de läroanstalter och ut-

[1] Lagen omtryckt senast 1975:359.
[2] Senaste lydelse 1980:282.
[3] Senaste lydelse 1980:282.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
bildningslinjer som omfattas av förordnande enligt 3 kap. 1 §. Studiemedel vid sådan läroanstalt eller utbildningslinje utgår dock *för visst läsår eller del därav endast till studerande som fyller lägst 20 år under det kalenderår då läsåret börjar.*	bildningslinjer som omfattas av förordnande enligt 3 kap. 1 §. Studiemedel vid sådan läroanstalt eller utbildningslinje utgår dock *tidigast från och med det andra kalenderhalvåret det år under vilket den studerande fyller 20 år.*

16 §[4]

För heltidsstuderande minskas det belopp som utgår enligt 13 § första stycket och 14 § för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 15 dagar med en adertondel av den del av den studerandes inkomst under kalenderhalvåret som överstiger nedan för skilda perioder angivna delar av basbeloppet, nämligen

Antal hela, sammanhängande tidsperioder om 15 dagar för vilka studiemedel skall utgå under kalenderhalvåret	*Del av basbeloppet*	*Antal hela, sammanhängande tidsperioder om 15 dagar för vilka studiemedel skall utgå under kalenderhalvåret*	*Del av basbeloppet*
		högst 3	*125 procent*
högst 4	*75* procent	4	*110* procent
5	*70* procent	5	*95* procent
6	*65* procent	6	*85* procent
7	*60* procent	7	*70* procent
lägst 8	55 procent	lägst 8	55 procent

21 §[5]

Som den studerandes inkomst under kalenderhalvåret enligt 16 och 19 §§ räknas den inkomst som han kan antagas komma att åtnjuta under kalenderhalvåret. Värdet av naturaförmåner fastställs av regeringen. Doktorandstipendium, statskommunalt bostadsbidrag, allmänt barnbidrag och annat studiestöd enligt denna lag än timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag räknas icke som inkomst.	Som den studerandes inkomst under kalenderhalvåret enligt 16 och 19 §§ räknas den inkomst som han kan antagas komma att åtnjuta under kalenderhalvåret. Värdet av naturaförmåner fastställs av regeringen. Doktorandstipendium, *statligt eller* statskommunalt bostadsbidrag, allmänt barnbidrag och annat studiestöd enligt denna lag än timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag räknas icke som inkomst.

Med förmögenhet förstås i 17 och 19 §§ skattepliktig förmögenhet enligt lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

37 §

Allmän försäkringskassa skall lämna centrala studiestödsnämnden uppgift om sådan sjukperiod enligt 28 § som godkänts av kassan.	Allmän försäkringskassa skall lämna centrala studiestödsnämnden *och studiemedelsnämnderna* uppgift om sådan sjukperiod enligt 28 § som godkänts av kassan.

[4] Senaste lydelse 1975:1186.
[5] Senaste lydelse 1980:282.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

6 kap.

6 §[6]

Inkomstbidrag utgör 198 kronor för varje dygn.

Internatbidrag utgör *165* kronor för varje dygn.	Internatbidrag utgör *170* kronor för varje dygn.

7 kap.

17 a §[7]

Studerande har rätt att behålla vuxenstudiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel vid

1. ledighet för tillfällig vård av barn i samma omfattning som enligt 4 kap. 8 och 9 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller för rätt till föräldrapenning,

	2. ledighet under en dag under ett kalenderår för besök i förskoleverksamhet inom samhällets barnomsorg i vilken den studerandes barn deltar,
2. ledighet för fullgörande av uppdrag i elevorganisation under sammanlagt högst tio dagar under ett kalenderår och	*3.* ledighet för fullgörande av uppdrag i elevorganisation under sammanlagt högst tio dagar under ett kalenderår och
3. kortvarig ledighet för enskild angelägenhet av vikt.	*4.* kortvarig ledighet för enskild angelägenhet av vikt.

Utgår föräldrapenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för tid under vilken den studerande uppbär vuxenstudiebidrag, skall vuxenstudiebidraget minskas med det belopp som har utgått i föräldrapenning för samma tid.

8 kap.

23 §

Årsbeloppet beräknas för det första avgiftsåret till belopp motsvarande det tal som erhålls, om återbetalningsbeloppet vid närmast föregående års utgång delas med ett tal motsvarande

1. för återbetalningsskyldig, som under det första avgiftsåret skall fylla högst 36 år, antalet år från och med det första avgiftsåret till och med det år under vilket den återbetalningsskyldige skall fylla 50 år,

2. för äldre återbetalningsskyldig, som under det första avgiftsåret skall fylla högst 51 år, 15 år,

3. för annan äldre återbetalningsskyldig, antalet år från och med det första avgiftsåret till och med det år under vilket han skall fylla 65 år.

Understiger återbetalningsbeloppet vid utgången av året närmast före det första avgiftsåret *två tiondelar* av basbeloppet, beräknas dock årsbeloppet för det första avgiftsåret till samma belopp som återbetalningsbeloppet.	Understiger återbetalningsbeloppet vid utgången av året närmast före det första avgiftsåret *en tiondel* av basbeloppet, beräknas dock årsbeloppet för det första avgiftsåret till samma belopp som återbetalningsbeloppet.

[6] Senaste lydeles 1980:282.
[7] Senaste lydelse 1979:442.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Uppgår årsbeloppet för det första avgiftsåret, beräknat enligt första stycket, till lägre belopp än en tiondel av basbeloppet, bestämmes årsbeloppet för det första avgiftsåret i stället till en tiondel av basbeloppet.

26 §

Understiger återbetalningsbeloppet vid utgången av det avgiftsår c, som avses i 25 §, *två tiondelar* av basbeloppet, beräknas dock årsbeloppet för avgiftsår d till samma belopp som återbetalningsbeloppet.

Understiger återbetalningsbeloppet vid utgången av det avgiftsår c, som avses i 25 §, *en tiondel* av basbeloppet, beräknas dock årsbeloppet för avgiftsår d till samma belopp som återbetalningsbeloppet.

Uppgår årsbeloppet för det avgiftsår d, som avses i 25 §, beräknat enligt 25 §, till lägre belopp än en tiondel av basbeloppet, bestämmes årsbeloppet för avgiftsår d i stället till en tiondel av basbeloppet.

Årsbeloppet för det avgiftsår d, som avses i 25 §, får dock bestämmas till högst det belopp som fordras för att antalet återbetalningsår skall vara minst detsamma som om den återbetalningsskyldige ej uppburit de nya studiemedlen.

34 §

Om ej annat följer av andra eller tredje stycket, förstås i 30–32 §§ med inkomst den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten för avgiftsåret.

I den mån ogift återbetalningsskyldigs sammanlagda avdrag för underskott *på* förvärvskälla vid taxeringen *överstiger 4 000 kronor, lägges det överskjutande beloppet* till den återbetalningsskyldiges taxerade inkomst.

Det sammanlagda avdraget för underskott *i* förvärvskälla vid taxeringen *läggs* till den återbetalningsskyldiges taxerade inkomst *om han är ogift.*

Är den återbetalningsskyldige gift och *överstiger makarnas sammanlagda avdrag för* underskott *på* förvärvskälla vid taxeringen *4 000 kronor, lägges det överskjutande beloppet* till den återbetalningsskyldiges och hans makes taxerade inkomst. Beloppet fördelas därvid mellan makarna i förhållande till storleken av det avdrag som vardera maken tillgodoräknats vid taxeringen.

Är den återbetalningsskyldige gift och har *makarna* underskott *i* förvärvskälla vid taxeringen, *läggs det sammanlagda underskottsbeloppet* till den återbetalningsskyldiges och hans makes taxerade inkomst. Beloppet fördelas därvid mellan makarna i förhållande till storleken av det avdrag som vardera maken tillgodoräknats vid taxeringen.

49 §[8]

Vid prövning enligt 43 § får slutlig avgift för ett avgiftsår icke bestämmas till högre belopp än att summan av denna slutliga avgift och följande två poster uppgår till

Vid prövning enligt 43 § får slutlig avgift för ett avgiftsår icke bestämmas till högre belopp än att summan av denna slutliga avgift och följande två poster uppgår till

[8] Senaste lydelse 1975:1186.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
högst samma belopp som summan av återbetalningsbeloppet vid utgången av *avgiftsåret* och den preliminära avgift som har debiterats den återbetalningsskyldige för avgiftsåret	högst samma belopp som summan av återbetalningsbeloppet vid utgången av *året närmast före det år då slutlig avgift prövas* och den preliminära avgift som har debiterats den återbetalningsskyldige för avgiftsåret
1. den preliminära avgift som debiterats den återbetalningsskyldige för *närmast följande avgiftsår*,	1. den preliminära avgift som debiterats den återbetalningsskyldige för *det år då slutlig avgift prövas*,
2. summan av dels belopp som den återbetalningsskyldige återbetalt frivilligt under *närmast följande avgiftsår* jämte förhöjning som avses i 57 §, dels belopp i fråga om vilket beslut om befrielse enligt 60 § meddelats under samma avgiftsår, dels belopp i fråga om vilket beslut om återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelats under samma avgiftsår.	2. summan av dels belopp som den återbetalningsskyldige återbetalt frivilligt under *det år då slutlig avgift prövas* jämte förhöjning som avses i 57 §, dels belopp i fråga om vilket beslut om befrielse enligt 60 § meddelats under samma avgiftsår, dels belopp i fråga om vilket beslut om återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelats under samma avgiftsår.
Har den återbetalningsskyldige enligt 74 § första eller andra stycket eller enligt 75 § återfått belopp som han erlagt i preliminär eller kvarstående avgift och har detta belopp ej tidigare beaktats vid beräkning av återbetalningsbeloppet vid utgången av *avgiftsåret*, skall detta återbetalningsbelopp ökas med beaktande av det återburna beloppet. Motsvarande gäller i fråga om avgift eller del av avgift i fråga om vilken beslut om debitering förfallit enligt 66 §.	Har den återbetalningsskyldige enligt 74 § första eller andra stycket eller enligt 75 § återfått belopp som han erlagt i preliminär eller kvarstående avgift och har detta belopp ej tidigare beaktats vid beräkning av återbetalningsbeloppet vid utgången av *året närmast före det år då slutlig avgift prövas*, skall detta återbetalningsbelopp ökas med beaktande av det återburna beloppet. Motsvarande gäller i fråga om avgift eller del av avgift i fråga om vilken beslut om debitering förfallit enligt 66 §.

Det belopp i fråga om vilket beslut meddelats om återkrav och som avses i första stycket 2 skall beräknas med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 19 § andra stycket. Vid ökning som avses i andra stycket äger 21 § motsvarande tillämpning.

88 §

Allmän försäkringskassa skall lämna centrala studiestödsnämnden uppgift om sådan sjukpenning eller ersättning som avses i 79 §.	Allmän försäkringskassa skall lämna centrala studiestödsnämnden *och studiemedelsnämnderna* uppgift om sådan sjukpenning eller ersättning som avses i 79 §.
Allmän försäkringskassa skall i övrigt lämna centrala studiestödsnämnden de uppgifter som är av be-	Allmän försäkringskassa skall i övrigt lämna centrala studiestödsnämnden *och studiemedelsnämn-*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
tydelse för tillämpningen av detta kapitel enligt de bestämmelser som regeringen meddelar.	*derna* de uppgifter som är av betydelse för tillämpningen av detta kapitel enligt de bestämmelser som regeringen meddelar.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 3 kap. 23 §, 4 kap. 37 § samt 8 kap. 23, 26, 34 och 88 §§ den 1 januari 1982, och i övrigt den 1 juli 1981.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980: 282) om ändring i studiestödslagen (1973: 349)

Härigenom föreskrivs att punkt 2 övergångsbestämmelserna i lagen (1980: 282) om ändring i studiestödslagen (1973: 349)[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2. I fråga om studiemedel som har beviljats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. I fråga om dagstudiestöd och särskilt vuxenstudiestöd som har beviljats före ikraftträdandet gäller 6 kap. 2 § och 7 kap. 4 § i deras äldre lydelse.	2. I fråga om studiemedel som har beviljats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. *De nya bestämmelserna i 8 kap. och 9 kap. 2 a § gäller dock även i fråga om studiemedel som har beviljats före ikraftträdandet.* I fråga om dagstudiestöd och särskilt vuxenstudiestöd som har beviljats före ikraftträdandet gäller 6 kap. 2 § och 7 kap. 4 § i deras äldre lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.

[1] Lagen omtryckt senast 1975: 359.

Motionerna

I motion 1980/81: 427 av Ann-Cathrine Haglund (m) och Elisabeth Fleetwood (m) hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär utvärdering av vuxenutbildningsnämndernas verksamhet i vad avser praxis för beviljande av vuxenstudiestöd,
2. att riksdagen beslutar att vuxenutbildningsnämndernas ordinarie ledamöter och suppleanter utses i enlighet med vad som i motionen anförs.

I motion 1980/81: 920 av Sven Aspling m. fl. (s) hemställs att riksdagen

1. beslutar om de grunder för inkomstprövat tillägg i studiehjälpen som anges i motionen,
2. beslutar om de grunder för behovsprövat tillägg i studiehjälpen som anges i motionen,
3. beslutar att inackorderingstillägget i studiehjälpen skall utgå med 350 kr. i månaden,
4. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om intyg etc. för rätt till återbetalningspliktiga studiemedel för yngre elever i gymnasieskolan,
6. till *Studiehjälp m. m.* (utbildningsdepartementet) för budgetåret 1981/82 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 1 060 000 000 kr.,
7. beslutar att vid prövning av studiemedel skall äkta makes inkomst och förmögenhet beaktas i den utsträckning som gällde den 30 juni 1979,
8. beslutar att tilläggsavgiften för kvarstående avgift vid återbetalning av studiemedel skall utgå med tio öre per krona, dock lägst 20 kr.,
9. till *Studiemedel m. m.* (utbildningsdepartementet) för budgetåret 1981/82 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 150 000 kr. minskat förslagsanslag av 2 661 850 000 kr.,
10. beslutar att egenföretagare från den 1 juli 1981 skall erlägga vuxenutbildningsavgift med 0,15 procent,
11. godkänner att 558 100 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att finansiera anslaget Vuxenstudiestöd m. m.,
12. beslutar att timstudiestödet skall utgå med 35 kr. i timmen,
13. beslutar att inkomstbidraget inom dagstudiestödet skall utgå med 210 kr.,
14. beslutar att antalet dagstudiestöd fastställs till det antal som anges i motionen,
15. till *Vuxenstudiestöd m. m.* (utbildningsdepartementet) för budgetåret 1981/82 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 14 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 558 100 000 kr.,
16. beslutar att timersättning till grundutbildning för vuxna skall utgå med 35 kr. för den som har inkomstbortfall,

17. godkänner att 16400000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften används för att finansiera anslaget Timersättning vid grundutbildning för vuxna,
18. till *Timersättning vid grundutbildning för vuxna* (utbildningsdepartementet) för budgetåret 1981/82 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 1000000 kr. förhöjt förslagsanslag av 44000000 kr.,
19. till *Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande* (utbildningsdepartementet) för budgetåret 1981/82 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 150000 kr. förhöjt förslagsanslag av 2945000 kr.

I motion 1980/81: 1223 av Lahja Exner m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring i reglerna för studiestöd i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1980/81: 1618 av Maj-Lis Lööw (s) och Anita Persson (s) hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller om att reglerna för resetilläggen inom studiehjälpen ändras så att bidrag kan utgå för 11 månader när så behövs.

I motion 1980/81: 1621 av Hans Nyhage m. fl. (m) hemställs att riksdagen

1. beslutar att timstudiestödet skall utgöra 30 kr. per studietimme,
2. beslutar att bidrag till timstudiestöd skall utgå med 67500000 kr., motsvarande 25000 stöd om 90 timmar,
3. hos regeringen anhåller att reglerna för timstudiestödet snarast ses över,
4. beslutar att bidrag till uppsökande verksamhet på arbetsplatser m. m. skall utgå med 20800000 kr.,
5. beslutar att särskilt bidrag ej skall utgå till planering m. m. av uppsökande verksamhet och utbildning av fackliga studieorganisatörer i enlighet med vad som anges i motionen.

I motion 1980/81: 1628 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås

1. att riksdagen uttalar sig för att det nuvarande studiesociala stödet ersätts av ett system, där samhället bekostar hela uppehället under studietiden,
2. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till en reformering av det studiesociala stödet under 1980-talet enligt vad som anförs i motionen,
3. att riksdagen hemställer hos regeringen att bevilja studiestödsutredningen frihet att i sitt slutbetänkande föreslå reformer utöver vad som kan finansieras inom nuvarande anslagsram för studiestöd.

Utskottet

I det studiesociala stödet ingår förlängt barnbidrag, studiehjälp till elever under 20 år på gymnasienivå, studiemedel till äldre elever på gymnasie- och högskolenivå, vuxenstudiestöd och timersättning vid grundutbildning för vuxna. Vuxenstudiestödet och timersättningen vid grundutbildning för

vuxna finansieras genom en särskild arbetsgivaravgift, vuxenutbildningsavgiften, medan studiesocialt stöd i övrigt finansieras direkt över statsbudgeten.

Departementschefen framhåller i propositionen att hans förslag och överväganden inom det studiesociala området präglas liksom inom övriga områden av det ansträngda statsfinansiella läget. Han erinrar också om att studiestödsutredningen under år 1980 avlämnat sitt betänkande (SOU 1980: 25) Studiestöd för 16–19-åringar i gymnasial utbildning som innehåller förslag om mycket kostnadskrävande reformer. I avvaktan på ställningstagande till förslaget föreslås endast sådana förändringar i studiehjälpen som motsvarar kostnadsökningarna. Inom studiemedelsområdet finns däremot ett visst reformutrymme till följd av förändrade utbetalningsrutiner och en effektivare återkravsverksamhet.

I motion 1980/81: 920 av Sven Aspling m. fl. (s) framförs bl. a. förslag till ytterligare förbättringar inom studiehjälps- och studiemedelsområdena samt en höjning av bidraget till hälso- och sjukvård för studerande till en sammanlagd kostnad av 40 150 000 kr. Samtidigt lägger motionärerna fram förslag inom studiemedelsområdet som innebär kostnadsbesparingar med motsvarande belopp.

Centrala studiestödsnämnden m. m.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) är central förvaltningsmyndighet för ärenden om studiesocial verksamhet. CSN är chefsmyndighet för sex studiemedelsnämnder och 24 vuxenutbildningsnämnder.

Medelsbehovet för vuxenutbildningsnämnderna, för CSN:s administration av vuxenstudiestödet och för information om vuxenstudiestödet beräknas i propositionen till totalt 18 900 000. I propositionen begärs därför att motsvarande belopp av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 skall användas för att finansiera rubricerade anslag.

Ann-Cathrine Haglund och Elisabeth Fleetwood begär i motion 427 att vuxenutbildningsnämndernas verksamhet i vad avser praxis för beviljande av vuxenstudiestöd skall utvärderas. De begär också att en majoritet av nämndledamöterna skall utses av landstingen på politiska grunder och att bland de fackliga ledamöterna skall ingå representanter för Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Sveriges fiskares riksförbund (SFR) och Sveriges hantverks- och industriorganisation – Familjeföretagen (SHIO). Slutligen anser motionärerna att suppleanter bör finnas för nämndledamöterna.

Utskottet prövade likartade motionsyrkanden under föregående riksmöte. I sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1979/80: 12 erinrade utskottet om att CSN i en rapport den 30 augusti 1979 redovisat sitt uppdrag att göra en översyn av vuxenutbildningsnämndernas verksamhet och sammansättning och att, på grundval av rapporten, frågan om nämndernas sammansättning bereddes i regeringskansliet. Beträffande praxis

för beviljande av vuxenstudiestöd hänvisade utskottet till att denna fråga, genom beredningen av CSN:s förslag i den nämnda rapporten och CSN:s kontinuerliga uppföljning av vuxenutbildningsnämndernas verksamhet, var föremål för sådan uppmärksamhet att någon särskild utvärdering inte var erforderlig. Utskottet vidhåller detta ställningstagande och avstyrker bifall till motion 427.

Studiehjälp

Anslaget omfattar förlängt barnbidrag som utgår med f. n. 250 kr. i månaden till elever över 16 år i grundskolan och studiehjälp som utgår till elever i gymnasieskola vilka fyller högst 19 år under det kalenderår läsåret börjar. Studiehjälpen består av studiebidrag jämte olika tillägg, återbetalningspliktiga studiemedel och resekostnadsersättning. Studiebidraget, som är lika stort som det förlängda barnbidraget, f. n. 250 kr. i månaden, utgår till alla elever. Resetillägg och inackorderingstillägg utgår utan ekonomisk prövning, medan inkomstprövat tillägg, behovsprövat tillägg och återbetalningspliktiga studiemedel förutsätter sådan prövning.

I propositionen föreslås att studiehjälp skall utgå längst t. o. m. första kalenderhalvåret det år under vilket den studerande fyller 20 år. Vidare föreslås att resetilläggen med hänsyn till kostnadsutvecklingen höjs från 140, 175, 225, 265, 305 och 345 kr. till 150, 195, 240, 295, 350 och 405 kr. i månaden för avstånd om resp. 6, 13, 19, 27, 36 och 46 km, att det inkomstprövade tillägget höjs från högst 155 till högst 180 kr. per månad och att det behovsprövade tillägget höjs från högst 215 till högst 230 kr. per månad. Beträffande det inkomstprövade tillägget föreslås också att den nedre gränsen för rätt till oreducerat inkomstprövat tillägg för ensamstående föräldrar höjs från 30 000 till 33 000 kr. per år och för makar från 38 000 till 41 000 kr. per år samt att den gräns där en högre reduktionstakt av tillägget inträder höjs från 59 000 till 62 000 kr. per år. Såvitt gäller det behovsprövade tillägget föreslås att inkomstgränsen för rätt till tillägget höjs från 48 000 till 51 000 kr. per år.

Motionärerna i motion 920 av Sven Aspling m. fl. anser att förslagen i propositionen inte är tillräckliga för att bevara studiehjälpens värde. De föreslår att även inackorderingstillägget skall höjas från nuvarande 315 till 350 kr. per månad och att inkomstgränserna för inkomstprövat och behovsprövat tillägg skall räknas upp ytterligare. Motionärerna begär att den nedre inkomstgränsen för inkomstprövat tillägg till ensamstående vårdnadshavare fastställs till 41 000 kr. och att den gräns där en högre reduktionstakt av tillägget inträder höjs till 65 000 kr. Beträffande det behovsprövade tillägget föreslås att inkomstgränsen höjs till 53 000 kr. Motionärerna beräknar att förslagen medför en ökad belastning på anslaget Studiehjälp m. m. med 10 milj. kr. och de begär att anslaget räknas upp med motsvarande belopp.

Utskottet anser sig mot bakgrund av det statsfinansiella läget inte kunna förorda förbättringar inom studiehjälpens område utöver de som föreslagits i propositionen. Utskottet biträder därför propositionen i motsvarande delar och avstyrker bifall till de förenämnda yrkandena i motion 920.

Om den studerande kan erhålla färdbiljett till lägre pris än resetilläggens belopp, t. ex. på grund av särskild prissättning som fastställs av kommun eller landstingskommun eller av kommunalt eller landstingskommunalt trafikföretag eller enligt bestämmelse om särskild prissättning för viss kategori av resenär, reduceras resetillägget i motsvarande mån.

I motion 1618 av Maj-Lis Lööw och Anita Persson erinras om att gällande bestämmelser om studiehjälp innebär att studiehjälp för läsår om 40 veckor endast kan utgå under nio månader och att detta tillsammans med bestämmelserna om reducering av resetilläggen vid särskild prissättning medför att vissa elever inte får täckning för sina resekostnader under månaderna augusti och juni. Med hänsyn till att statens utgifter för resetillägget reduceras när särskild prissättning förekommer anser motionärerna det rimligt att elever med periodkort får resetillägg även månaderna augusti och juni.

Utskottet prövade ett liknande motionsyrkande vid 1977/78 års riksmöte och framhöll då i betänkande SfU 1977/78: 18 att problemet med gymnasieelevernas ersättning för resor under månaderna juni och augusti under en följd av år uppmärksammats av CSN och Svenska kommunförbundet. I flertalet fall hade frågan kunnat lösas så, att eleverna inte åsamkats några extra kostnader för dessa resor. Utskottet förutsatte att CSN och förbundet även i fortsättningen följde utvecklingen på området och genom underhandlingarna med berörda trafikföretag sökte nå fram till en för alla elever likartad lösning. I betänkandet erinrade utskottet också om att såväl studiestödsutredningen som kommunalekonomiska utredningen föreslagit att kommunerna helt borde ta över ansvaret för gymnasieelevernas inackordering och resor.

Frågan om ansvaret för gymnasieelevernas inackordering och resor har varit föremål för förhandlingar mellan regeringen och de båda kommunförbunden och bereds fortfarande inom regeringskansliet. I avvaktan på att frågan får en slutgiltig lösning anser utskottet att åtgärder även i fortsättningsvis bör vidtas från CSN:s och Svenska kommunförbundets sida för att undvika att vissa elever själva får stå för kostnaderna för resor under månaderna juni och augusti. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motion 1618.

Genom riksdagsbeslut våren 1979 vidgades fr. o. m. den 1 juli samma år möjligheterna att få återbetalningspliktiga studiemedel inom studiehjälpssystemet (prop. 1978/79: 153, SfU 1978/79: 20, rskr 319). Reformen berörde främst 18–19-åringar, vilka under förutsättning att de brutit den ekonomiska gemenskapen med föräldrarna, fick rätt till återbetalningspliktiga studiemedel med så stort belopp att det tillsammans med övrig studiehjälp och

andra studiesociala förmåner som eleven är berättigad till motsvarar vad som kan utgå i studiemedel inom studiemedelssystemet.

I propositionen anmäler departementschefen att han givit CSN i uppdrag att utvärdera reformens effekter och att lämna de förslag till förändringar av reglerna som denna utvärdering kan ge anledning till. Bakgrunden till uppdraget är att antalet ansökningar från 18–19-åringar om återbetalningspliktiga studiemedel på grund av att de brutit sambandet med föräldrarnas ekonomi har stigit i sådan takt, att det enligt departementschefens uppfattning finns anledning att ifrågasätta om stödet utnyttjas av andra än dem riksdagen avsett skulle ha tillgång till det. I propositionen framhålls att ett särskilt problem är att de intyg, som nu ligger till grund för bedömningen av om eleven skall anses vara frikopplad från föräldrarnas ekonomi, i mycket hög utsträckning utfärdas av jämnåriga studiekamrater till eleven.

I motion 920 av Sven Aspling m. fl. erinras om att socialförsäkringsutskottet i betänkande SfU 1978/79: 20, vilket godkändes av riksdagen, anfört bl. a. följande:

Ett villkor för att den studerande skall erhålla återbetalningspliktiga studiemedel utan prövning mot föräldrarnas ekonomi bör enligt utskottets mening vara att sambandet med föräldraekonomin har brutits. I allmänhet torde detta vara fallet om eleven stadigvarande flyttat hemifrån. Den studerande bör genom en försäkran, styrkt med intyg, utlåtande eller dylikt från någon utomstående som har möjlighet att bedöma elevens situation, t. ex. skolkurator eller studierektor, klargöra att det nämnda villkoret är uppfyllt.

Motionärerna begär ett tillkännagivande till regeringen av att de utgår från att regeringen utan dröjsmål vidtar de åtgärder som krävs för att riksdagens beslut efterlevs och inte sätts ur spel genom myndigheternas tillämpning. Någon särskild utredning härav anser motionärerna inte behövas.

Utskottet anser det vara av största vikt att 18–19-åringar som ansöker om återbetalningspliktiga studiemedel noggrant blir informerade om innebörden av villkoren för rätt till förmånen och om sitt ansvar för att uppgifterna i ansökan är korrekta. Inte minst för elevens egen framtid är det angeläget att undvika en onödig skuldsättning. De beviljande myndigheterna har också enligt utskottets uppfattning ett särskilt ansvar för att intentionerna bakom reformen förverkligas och för att gymnasieeleverna inte bibringas uppfattningen att deras egna och jämnåriga intygsgivande kamraters uppgifter kommer att accepteras okritiskt och utan någon närmare förfrågan eller kontroll. I synnerhet i de fall ansökan görs av elever som bor kvar i föräldrahemmet är det rimligt att föräldrarna bekräftar elevens uppgifter, eftersom flertalet hemmaboende elever försörjs av sina föräldrar.

Utskottet förutsätter att CSN vid fullgörande av sitt uppdrag beaktar dessa synpunkter och vad utskottet anfört i betänkande SfU 1978/79: 20

om att intyg bör utfärdas från någon utomstående som har möjlighet att bedöma elevens situation, t. ex. skolkurator eller studierektor. Enligt utskottets mening är det mindre lämpligt att jämnåriga kamrater är intygsgivare. Det är också angeläget att uppdraget genomförs utan tidsutdräkt. Något särskilt tillkännagivande i enlighet med vad som yrkats i motion 920 anser utskottet inte erforderligt.

Studiemedel m. m.

Studiemedel består av studiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel och utgår till heltidsstuderande med 7,78 % av basbeloppet för varje studieperiod om 15 dagar, medan deltidsstuderande erhåller samma belopp för en 30-dagarsperiod. Detta innebär att studiemedlen för ett normalläsår uppgår till 140 % av basbeloppet för heltidsstuderande och till ett hälften så stort belopp för deltidsstuderande. Den övervägande delen av studiemedlen är återbetalningspliktig. Bidragsdelen utgör f. n. 2 178 kr. för en heltidsstuderande per normalläsår. Har den studerande barn, kan ett återbetalningspliktigt barntillägg utgå med 25 % av basbeloppet per barn.

Studiemedlen utgår efter en prövning mot den studerandes inkomst och förmögenhet. Prövningen för den som studerar heltid minst fyra månader per kalenderhalvår medför reduktion av studiemedlen när inkomsten under halvåret överstiger 55 % av basbeloppet. Vid heltidsstudier under kortare tid och vid deltidsstudier är reduktionsreglerna gynnsammare.

Återbetalningen av studiemedlen sker genom årliga avgifter. Återbetalningsbeloppet fördelas jämnt över återbetalningstiden. Uppskov med återbetalningen kan beviljas om det s. k. avgiftsunderlaget, som beräknas med hänsynstagande till den återbetalningsskyldiges och i förekommande fall makes ekonomi, understiger tre och ett halvt basbelopp. Skuldbelopp som understiger två tiondelar av basbeloppet skall återbetalas på ett år.

I propositionen föreslås bl. a. gynnsammare regler för inkomstprövning för dem som studerar kortare tid än fyra månader per termin. Fribeloppen för inkomst ändras från 75, 70, 65 och 60 till 110, 95, 85 och 70 % av basbeloppet för en studietid om resp. högst 4, 5, 6 och 7 hela 15 dagarsperioder och ett ytterligare intervall, högst 3 tidsperioder om 15 dagar föreslås infört med ett fribelopp motsvarande 125 % av basbeloppet. Vidare föreslås vissa ändringar av reglerna om återbetalningsskyldighet, bl. a. att endast skuldbelopp som understiger en tiondel av basbeloppet skall återbetalas på ett år.

Utskottet biträder propositionens förslag.

Sven Aspling m. fl. anser i motion 920 att det är nödvändigt att genomföra förbättringar inom de studiesociala systemen genom omprioriteringar. I motionen hänvisar de till att de i motion 1980/81: 297 begärt att basbeloppet fr. o. m. den 1 juli i år åter skall beräknas enligt de grunder som gällde före årets ingång, vilket för studiemedlens del skulle innebära en ökad kostnad

av 30 milj. kr. för budgetåret 1981/82. För att finansiera detta och övriga förbättringar av studiestödet som föreslås i motion 920 begär motionärerna att man återgår till en prövning mot makes ekonomi vid studiemedelstilldelningen enligt de regler som gällde den 30 juni 1979. De begär också att tilläggsavgiften för kvarstående avgift skall utgå med lägst 20 kr. Förslagen skulle medföra ett minskat medelsbehov med 40 150 000 kr. och anslaget Studiemedel m. m. skulle följaktligen kunna minskas med 10 150 000 kr. i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet prövade nyligen motionsyrkanden om återinförande av äktamakeprövning och höjning av tilläggsavgiften i samband med behandlingen av proposition 1980/81: 20 om besparingar i statsverksamheten, m. m. Därvid erinrade utskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1980/81: 15 om att avvecklingen av den tidigare prövningen mot makes ekonomi vid tilldelningen av studiemedel genomförts i tre etapper enligt beslut vid riksmötena 1976/77, 1978/79 och 1979/80 och att avvecklingen främst ur jämlikhetssynpunkt prioriterats framför andra reformer på det studiesociala området. Utskottet ansåg sig inte kunna medverka till att regler om äktamakeprövning ånyo infördes, och utskottet har ingen anledning att nu frångå denna uppfattning. I det nyssnämnda betänkandet framhöll utskottet också att det utgick från att regeringen i budgetarbetet prövade lämpligheten av motionsförslag om ändring i tilläggsavgiften för kvarstående studiemedelsavgifter. Departementschefen har i den nu förevarande propositionen uttalat att han vid beredningen av budgetpropositionen för budgetåret 1982/83 avser att göra en samlad översyn av de olika avgifter som kan debiteras de studerande i samband med återbetalning av studiemedel. Utskottet anser att resultatet av den nämnda översynen bör avvaktas, och utskottet kan därför inte nu biträda förslaget om en höjning av tilläggsavgiften för kvarstående studiemedelsavgift.

På grund av det anförda och då utskottet i betänkande SfU 1980/81: 21 avstyrkt bifall till yrkandet i motion 1980/81: 297 om en återgång till tidigare grunder för fastställande av basbeloppet biträder utskottet propositionens förslag om medelsberäkning för studiemedel m. m. och avstyrker bifall till motion 1980/81: 920 i nu berörda delar.

Vuxenstudiestöd m. m.

Anslaget Vuxenstudiestöd m. m. finansieras genom medel från vuxenutbildningsavgiften, vilken erläggs av arbetsgivare. Avgiften uppgår f. n. till 0,25 % av lönesumman. Under anslaget bestrids, förutom utgifter för särskilt vuxenstudiestöd, dagstudiestöd och timstudiestöd även bidrag som utgår till de fackliga organisationerna och till LRF, SRF och SHIO för uppsökande verksamhet på arbetsplatser och utbildning av studieorganisatörer.

Vuxenstudiestöd kan utgå vid såväl längre som kortare studier. Det *särskilda vuxenstudiestödet* vid längre studier är avsett främst för stude-

rande på grundskole- och gymnasienivå. Stödet utgår under kurstiden dels som ett skattepliktigt bidrag motsvarande 65 % av det utbildningsbidrag som den studerande skulle ha fått vid arbetsmarknadsutbildning, dels i form av återbetalningspliktiga studiemedel. De senare kan utgå med så stort belopp att vuxenstudiestödet för den studerande når samma nivå som ett beskattat utbildningsbidrag.

Dagstudiestödet, som främst är avsett för deltagare i kortare ämneskurser vid folkhögskolor, utgår i form av inkomstbidrag med 198 kr. per dygn och internatbidrag med 165 kr. per dygn.

Timstudiestöd är främst avsett för deltagare i s. k. prioriterade studiecirklar. Härmed avses bl. a. studiecirklar i svenska, engelska, matematik, i facklig utbildning, i hemspråk för invandrare eller särskilda studiecirklar för handikappade. Stödet utgår f. n. med 33 kr. per timme.

Inkomstbidraget inom dagstudiestödet och timstudiestöd kan endast utgå till arbetstagare medan övriga stödformer kan utgå även till andra.

Departementschefen beräknar att det ekonomiska utrymmet för vuxenstudiestöd och uppsökande verksamhet på arbetsplatser för budgetåret 1982/83 blir 544,1 milj. kr., en minskning med 11,2 milj. kr. i förhållande till innevarande budgetår. Han föreslår att medlen fördelas på 15 500 årsplatser med särskilt vuxenstudiestöd – en minskning med 300 platser –, 14 900 dagstudiestöd om 12 dagar – en minskning med 1 100 stöd – och oförändrat 25 000 timstudiestöd om 90 timmar. Samtidigt föreslås att internatbidraget höjs till 170 kr. per dygn. För uppsökande verksamhet på arbetsplatser och för utbildning av fackliga studieorganisatörer föreslår departementschefen oförändrade bidragsbelopp, 26 resp. 9 milj. kr.

Motionärerna i motion 920. Sven Aspling m. fl., erinrar om att särskilt vuxenstudiestöd och internatbidrag kan utgå även till andra än löntagare och att de medel från vuxenutbildningsavgiften som används för att finansiera studiecirkelverksamhet och företagarföreningars informations- och utbildningsinsatser inte heller exklusivt går till löntagarändamål. Motionärerna bedömer att av de 670 milj. kr. som beräknas inflyta från vuxenutbildningsavgiften innevarande budgetår kommer 480 milj. kr. att gå till ändamål vars förmåner kan tas i anspråk av både arbetstagare och icke arbetstagare. På grund härav anser motionärerna att egenföretagare fr. o. m. den 1 juli i år skall vara skyldiga att erlägga en vuxenutbildningsavgift om 0,15 % av avgiftsunderlaget. Härigenom skulle ytterligare 15 milj. kr. inflyta i vuxenutbildningsavgifter. Motionärerna föreslår att dessa medel används bl. a. till ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat antal dagstudiestöd, 16 000 stöd om 12 dagar, och till att höja timstudiestödet till 35 kr. per timme och inkomstbidraget inom dagstudiestödet till 210 kr. per dygn.

Hans Nyhage m. fl. begär i motion 1621 att en översyn skall göras av reglerna för timstudiestöd främst i syfte att förhindra att stöden utnyttjas för andra studier än sådana som är meningsfulla och ändamålsenliga.

Motionärerna begär vidare att timstudiestödets belopp skall sänkas till 30 kr. per timme för att bibehålla stödets karaktär av kompensation för förlorad arbetsförtjänst och förhindra att stödet utnyttjas som en inkomstkälla av personer med avtalsenlig lön understigande timstudiestödets belopp. Motionärerna anser slutligen att ett bidrag till uppsökande verksamhet på arbetsplatser och till utbildning av fackliga studieorganisatörer om tillhopa 20,8 milj. kr. är tillräckligt med hänsyn till de kraftiga höjningarna av dessa bidrag under senare år.

Centrala studiestödsnämnden har i rapporten Tim- och dagstudiestöd till nya grupper, vilken lämnats till utbildningsdepartementet den 28 augusti 1978, föreslagit att timstudiestödet och inkomstbidraget inom dagstudiestödet skall kunna utgå till andra än arbetstagare och att förslaget delvis skall finansieras genom en vuxenutbildningsavgift som skall erläggas av egenföretagare. Enligt utskottets mening bör frågan om en vuxenutbildningsavgift från egenföretagare prövas i anslutning till beredningen av CSN:s förslag, och utskottet finner inte anledning att nu tillstyrka förslaget i motion 920 om en sådan avgift.

Utskottets ställningstagande innebär att det utan en omprioritering inte finns utrymme inom den tillgängliga ramen för vuxenstudiestöd m. m. för att, såsom yrkats i nämnda motion, höja antalet dagstudiestöd eller inkomstbidragets och timstudiestödets belopp. Å andra sidan anser utskottet att de för anslaget tillgängliga medlen bör användas för sitt ändamål, och utskottet delar departementschefens bedömning av hur medlen bör fördelas inom anslaget. Utskottet tillstyrker sålunda propositionen i nu nämnda delar och avstyrker bifall till motionerna 920 och 1621 såvitt nu är i fråga.

I proposition 1980/81:127 om folkbildning m. m., som nyligen avlämnats till riksdagen, föreslås ändrade grunder för bidrag till studiecirklar. Chefen för utbildningsdepartementet anför i anslutning till detta förslag att det är nödvändigt att också ändra bestämmelserna för timstudiestöd. Stöden bör dock, anser han, även i fortsättningen i huvudsak utgå till samma typ av cirklar som i dag, dvs. språkcirklar, samhällsinriktade cirklar, fackliga cirklar och cirklar som vänder sig till handikappade. Departementschefen anför att det bör ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter som behövs.

På grund av det anförda anser utskottet att yrkandet i motion 1621 om en översyn av timstudiestödet blir tillgodosett.

Timersättning vid grundutbildning för vuxna

Timersättning vid grundutbildning för vuxna utgår till ungdomar och vuxna som har fått ingen eller ofullständig undervisning för deltagande i undervisning på grundskolenivå. Ersättning kan utgå för högst 28 timmar per vecka. Totalt kan en studerande få ersättning för högst 2 220 timmar. Stödet utgår med 33 kr. per timme för den som förlorar arbetsinkomst,

ersättning från arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd på grund av deltagande i grundutbildningen. Den som inte förlorar arbetsinkomst eller arbetslöshetsersättning uppbär 13 kr. per timme. Ungdomar mellan 16 och 20 år får timersättning endast om de förlorar arbetsinkomst. För övriga i dessa åldersgrupper kan studiehjälp utgå.

Kostnaderna för timersättning till personer som förlorar arbetsinkomst finansieras med medel från vuxenutbildningsavgiften, medan anslaget i övrigt finansieras med budgetmedel.

I propositionen föreslås att timersättningen till deltagare i grundutbildning skall utgå med oförändrade belopp, 33 resp. 13 kr.

I motion 920 föreslås att timersättningen till personer som förlorar arbetsinkomst höjs till 35 kr. per timme. Motionärerna kostnadsberäknar förslaget till en milj. kr., vilket kan täckas av ett genomförande av förslaget om en vuxenutbildningsavgift för egenföretagare.

På samma skäl som anförts ovan för avslag på förslagen i motion 920 om ökat anslag till Vuxenstudiestöd m.m. avstyrker utskottet bifall till nu förevarande förslag om höjning av timersättningen till personer som förlorar arbetsinkomst. Utskottet biträder sålunda regeringens förslag om medelsanvisning till anslaget Timersättning vid grundutbildning för vuxna.

Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande

Från anslaget F 8 utgår statsbidrag till hälso- och sjukvård för studerande. Huvudmän för verksamheten är de studerandes organisationer, som för ändamålet tillskapat ett särskilt samarbetsorgan, kårortsnämnderna. Statsbidraget har för innevarande budgetår beräknats till 22 kr. per studerande intill ett antal av 10000 studerande och till 15 kr. för varje ytterligare studerande.

För budgetåret 1981/82 föreslås i propositionen att statsbidrag till de studerandes hälso- och sjukvård av hänsyn till det statsfinansiella läget skall utgå med oförändrat belopp. Departementschefen erinrar därvid om att ett utredningsarbete pågår i frågan inom utredningen (U 1980:03) om den framtida hälso- och sjukvården samt motionsidrotten för studerande.

Motionärerna i motion 920 föreslår att bidraget skall höjas med 1 kr. per studerande och att anslaget till följd härav skall ökas med 150000 kr.

Utskottet ansluter sig till departementschefens bedömning och avstyrker bifall till motion 920 i nu nämnd del.

Övriga yrkanden

Studiehjälp och studiemedel kan i vissa fall beviljas även för studier utomlands. En förutsättning härför är dock att den studerande är svensk medborgare.

Lahja Exner m. fl. begär i motion 1223 att gällande bestämmelser ändras

så att det blir möjligt att bevilja även utländsk medborgare som vistats i Sverige under en längre tid studiestöd för studier utomlands. Motionärerna framhåller att kravet på svenskt medborgarskap för att studiestöd skall beviljas för studier utomlands upplevs som diskriminerande och mycket restriktivt av utländska medborgare som vistats längre tid i Sverige eller kanske t. o. m. är födda här.

CSN har tidigare aktualiserat samma fråga som tagits upp i motionen. I en skrivelse till regeringen år 1979 föreslog CSN att studiestöd för studier utomlands skulle kunna beviljas utländsk medborgare som vistats i Sverige under längre tid efter prövning i varje enskilt fall. Som exempel på personer som skulle kunna komma i fråga för studiestöd nämnde CSN invandrare med visst antal års förvärvsarbete, eller personer som vuxit upp i Sverige. CSN:s skrivelse har överlämnats till studiestödsutredningen för beaktande.

Utskottet finner att motionärernas synpunkter är värda beaktande. Med hänsyn till att studiestödsutredningen redan uppmärksammats på att det i många fall är skäligt att bevilja studiestöd för studier utomlands även till utländska medborgare med fast anknytning till Sverige anser utskottet att motionen inte behöver föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet behandlar slutligen motion 1628 av Lars Werner m. fl. som tar upp frågan om studiestödets framtida utformning. Motionärerna återkommer till ett under ett flertal år tidigare i riksdagen framfört krav på ett enhetligt utformat studiestöd för alla över 16 år, som innebär att samhället bekostar hela uppehället under studietiden. Vidare framhålls i motionen att det är viktigt att vuxenstudiestödet får en mer central roll inom det utbildningspolitiska området för att överbrygga de utbildningsklyftor som finns i dag. Motionärerna anser att studiestödsutredningen måste få full frihet att i sitt slutbetänkande föreslå reformer utöver vad som kan finansieras inom nuvarande anslagsram för studiestöd. De begär att riksdagen skall uttala sig för och begära förslag från regeringen om en reformering av det studiesociala stödet efter de riktlinjer som lagts fram i motionen.

En övergång till ett studiestödssystem i enlighet med motionärernas förslag skulle innebära utgiftsåtaganden som mot bakgrunden av det statsfinansiella läget ter sig helt orealistiska. Som en jämförelse kan nämnas att under nästa budgetår beräknas omkring 2,5 miljarder kronor komma att utbetalas i form av återbetalningspliktiga studiemedel till högskoleelever och äldre elever i gymnasieskolan. Utskottet avstyrker bifall till motion 1628.

Mot de delar av propositionen som inte särskilt berörts ovan har utskottet ingen erinran.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till proposition 1980/81: 100 antar det i propositionen framlagda förslaget till ändring av 3 kap. 23 §, 4 kap. 37 § och 8 kap. 88 § studiestödslagen (1973: 349),
2. beträffande *vuxenutbildningsnämndernas verksamhet*
   att riksdagen avslår motion 1980/81: 427,
3. att riksdagen godkänner att 18 900 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att delvis finansiera anslaget Centrala studiestödsnämnden m. m.,
4. att riksdagen till *Centrala studiestödsnämnden m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 64 188 000 kr.,
5. att riksdagen godkänner att 7 500 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att delvis finansiera anslaget Ersättning till postverket och riksförsäkringsverket för deras handläggning av studiesocialt stöd,
6. att riksdagen till *Ersättning till postverket och riksförsäkringsverket för deras handläggning av studiesocialt stöd* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 19 772 000 kr.,
7. beträffande *höjningar av studiehjälpen*
   att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkandena 1–3 antar det i propositionen framlagda förslaget till ändring av 3 kap. 1, 10 och 11 §§ studiestödslagen,
8. beträffande *resetillägg för juni och augusti*
   att riksdagen avslår motion 1980/81: 1618,
9. beträffande *intyg för rätt till återbetalningspliktiga studiemedel*
   att riksdagen avslår motion 1980/81: 920 yrkande 4,
10. att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkande 6 till *Studiehjälp m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 050 000 000 kr.,
11. beträffande *äktamakeprövningen*
    att riksdagen avslår motion 1980/81: 920 yrkande 7,
12. att riksdagen antar i propositionen framlagda förslag till ändring av 4 kap. 2 och 16 §§ och 8 kap. 23, 26, 34 och 49 §§ studiestödslagen och förslag till lag om ändring i lagen (1980: 282) om ändring i studiestödslagen,
13. att riksdagen godkänner vad som anförts i propositionen om påminnelseavgiften,
14. beträffande *tilläggsavgiften*
    att riksdagen avslår motion 1980/81: 920 yrkande 8,

15. att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkande 9 till *Studiemedel m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 2 672 000 000 kr.,
16. beträffande *timstudiestödet*
att riksdagen avslår motionerna 1980/81: 920 yrkande 12 och 1980/81: 1621 yrkandena 1 och 2,
17. beträffande *översyn av timstudiestödet*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 1621 yrkande 3,
18. beträffande *dagstudiestödet*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkandena 13 och 14 antar det i propositionen framlagda förslaget till ändring av 6 kap. 6 § studiestödslagen,
19. beträffande *bidrag till uppsökande verksamhet och studieorganisatörer*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 1621 yrkandena 4 och 5,
20. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till ändring av 7 kap. 17 a § studiestödslagen,
21. att riksdagen antar ingressen och övergångsbestämmelserna till förslaget till lag om ändring i studiestödslagen med den ändringen att ingressen erhåller följande lydelse:
Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1, 10, 11 och 23 §§, 4 kap. 2, 16 och 37 §§, 6 kap. 6 §, 7 kap. 17 a §, 8 kap. 23, 26, 34, 49 och 88 §§ studiestödslagen (1973: 349) skall ha nedan angivna lydelse,
22. att riksdagen godkänner att skattemedel från de beskattade vuxenstudiestöden budgetåret 1979/80 inte tillförs vuxenutbildningsavgiften,
23. beträffande *vuxenutbildningsavgift för egenföretagare*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 920 yrkande 10,
24. att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkande 11 godkänner att 544 100 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att finansiera anslaget Vuxenstudiestöd m. m.,
25. att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkande 15 till *Vuxenstudiestöd m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 544 100 000 kr.,
26. beträffande *timersättning vid grundutbildning för vuxna*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 920 yrkande 16,
27. att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkande 17 godkänner att 15 400 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgif-

ten för budgetåret 1981/82 används för att delvis finansiera anslaget Timersättning vid grundutbildning för vuxna,

28. att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkande 18 till *Timersättning vid grundutbildning för vuxna* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 43 000 000 kr.,
29. att riksdagen till *Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 200 000 kr.,
30. att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 920 yrkande 19 till *Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 2 795 000 kr.,
31. beträffande *studiestöd vid studier utomlands*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 1223,
32. beträffande *reformering av det studiesociala systemet*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 1628.

Stockholm den 26 mars 1981

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Maj Pehrsson (c), Margareta Andrén (fp), Doris Håvik (s), Allan Åkerlind (m), Ralf Lindström (s), Gullan Lindblad (m), Lars-Åke Larsson (s), Siri Häggmark (m), Arne Andersson i Gustafs (c), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Martin Olsson (c), Lars-Erik Lövdén (s) och Per-Ola Eriksson (c).

Reservationer

Sven Aspling, Doris Håvik, Ralf Lindström, Lars-Åke Larsson, Nils-Olof Gustafsson, Ingegerd Elm och Lars-Erik Lövdén (alla s) har avgivit fem reservationer till betänkandet.

1. *Studiehjälp (mom. 7 och 10)*

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motion 920." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att regeringens förslag på studiehjälpens område är alltför restriktiva. För att inte värdet av de inkomstprövade och behovsprövade tilläggen skall urholkas ytterligare bör inkomstgränsen för inkomstprövat tillägg för ensamstående föräldrar höjas från 30 000 till 41 000 kr., i stället för såsom föreslagits i propositionen 33 000 kr., och den gräns

där en högre reduktionstakt inträder höjas från 59 000 till 65 000 kr. i stället för till föreslagna 62 000 kr. Inkomstgränsen för det behovsprövade tillägget bör höjas från 48 000 till 53 000 kr. i stället för i propositionen föreslagna 51 000 kr. Slutligen anser utskottet att en höjning av inackorderingstillägget är nödvändig med hänsyn till kostnadsutvecklingen, och utskottet biträder motionärernas förslag om en höjning av tillägget från 315 kr. till 350 kr.

Till följd av de föreslagna förbättringarna bör anslaget räknas upp med 10 milj. kr.

dels att utskottet under mom. 7 och 10 bort hemställa

7. beträffande *höjningar av studiehjälpen*

att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkandena 1–3 och med anledning av propositionen

a) dels antar det i propositionen framlagda förslaget till ändring av 3 kap. 1, 10 och 11 §§ studiestödslagen dels antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse av 3 kap. 7 § samma lag.

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
3 kap.	
7 §	
Inackorderingstillägg utgår med *315* kronor i månaden till studerande som behöver inackordering. Tillägget omfattar dessutom rätt till fria hemresor enligt de närmare bestämmelser som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen utser.	Inackorderingstillägg utgår med *350* kronor i månaden till studerande som behöver inackordering. Tillägget omfattar dessutom rätt till fria hemresor enligt de närmare bestämmelser som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen utser.

b) ger regeringen till känna vad utskottet anfört om inkomstprövningsgränser för inkomstprövat och behovsprövat tillägg,

10. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 6 och med anledning av propositionen till *Studiehjälp m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 060 000 000 kr.,

2. *Studiemedel (mom. 11, 14 och 15)*

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Utskottet prövade" och slutar med "berörda delar." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är det nödvändigt att nu genomföra förbättringar inom studiestödssystemet genom omprioriteringar. I reservation 1 till utskottets betänkande SfU 1980/81:21 har utskottet föreslagit att basbeloppet inom den allmänna försäkringen fr. o. m. den 1 juli i år skall återstäl-

las till det värde det skulle ha haft enligt de intill den 31 december 1980 gällande reglerna. Härigenom skulle också studiemedlen återfå sitt fulla värde. Kostnaderna för detta förslag, som kan beräknas till 30 milj. kr., bör finansieras genom ett återinförande av prövningen mot makes ekonomi vid studiemedelstilldelningen i den omfattning som gällde den 30 juni 1979. Detta skulle innebära att makes inkomst påverkade studiemedelstilldelningen först då inkomsten överstiger tre basbelopp per kalenderhalvår, dvs. – med nuvarande basbelopp – när maken har en årsinkomst över 100 000 kr. Från fördelningspolitisk synpunkt anser utskottet att detta inte behöver väcka någon gensaga. En höjning av tilläggsavgiften till i motionen föreslagna 20 kr. är enligt utskottets uppfattning också en rimlig åtgärd för att öka intäkterna på statsbudgeten. Genom återinförande av äktamakeprövningen i föreslagen omfattning och höjningen av tilläggsavgiften skulle en utgiftsbesparing av 40 150 000 kr. uppkomma. Härigenom frigörs medel för att täcka kostnaderna för återinförandet av den fulla värdesäkringen av studiemedlen och för de i reservationerna 1 och 4 föreslagna förbättringarna.

Utskottet tillstyrker sålunda motion 920 i nu berörda delar. Anslaget Studiemedel m. m. kan till följd härav minskas med 10 150 000 kr.

dels att utskottet under mom. 11, 14 och 15 bort hemställa

11. beträffande *äktamakeprövningen*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 7 antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse av 4 kap. 17, 19 och 21 §§ studiestödslagen.

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
4 kap.	
17 §	
Utöver vad som följer av 16 § minskas det belopp som enligt 13 § första stycket och 14 § utgår till heltidsstuderande för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 15 dagar med en fyrtiofemtedel av den del av den studerandes förmögenhet som överstiger sex gånger basbeloppet.	Utöver vad som följer av 16 § minskas det belopp som enligt 13 § första stycket och 14 § utgår till heltidsstuderande för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 15 dagar med *1.* en fyrtiofemtedel av den del av den studerandes förmögenhet som överstiger sex gånger basbeloppet, *eller* *2. om den studerande är gift och lever tillsammans med maken, en fyrtiofemtedel av den del av makarnas sammanlagda förmögenhet som överstiger nio gånger basbeloppet.* *Om den studerande är gift och*

Nuvarande lydelse

Reservanternas förslag

lever tillsammans med maken, minskas det belopp som enligt 13 § första stycket och 14 § utgår för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 15 dagar dessutom med två fyrtiofemtedelar av den del av makens inkomst under kalenderhalvåret som överstiger tre basbelopp.

Är den studerande gift men lever han ej tillsammans med maken, äger första stycket 2 och andra stycket motsvarande tillämpning, i den mån detta följer av bestämmelser som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av centrala studiestödsnämnden.

19 §

För deltidsstuderande minskas det belopp som utgår för ett kalenderhalvår enligt 13 § första stycket och 14 § för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 30 dagar med en niondel av den del av den studerandes inkomst under kalenderhalvåret som överstiger 140 procent av basbeloppet.

Utöver vad som följer av första stycket minskas det belopp som enligt 13 § första stycket och 14 § utgår till deltidsstuderande för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 30 dagar med två fyrtiofemtedelar av den del av den studerandes förmögenhet som överstiger sex gånger basbeloppet.

Utöver vad som följer av första stycket minskas det belopp som enligt 13 § första stycket och 14 § utgår till deltidsstuderande för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 30 dagar med

1. två fyrtiofemtedelar av den del av den studerandes förmögenhet som överstiger sex gånger basbeloppet, *eller*

2. om den studerande är gift och lever tillsammans med maken, två fyrtiofemtedelar av den del av makarnas sammanlagda förmögenhet som överstiger nio gånger basbeloppet.

Om sådan studerande är gift och lever tillsammans med maken, minskas det belopp som utgår enligt 13 § första stycket och 14 § för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 30 dagar med fyra fyrtiofemtedelar av den del av makens inkomst under kalenderhalvåret som överstiger 390 procent av basbeloppet.

Nuvarande lydelse *Reservanternas förslag*

Är den studerande gift men lever han ej tillsammans med maken, äger andra stycket 2 och tredje stycket motsvarande tillämpning, i den mån detta följer av bestämmelse som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av centrala studiestödsnämnden.

21 §

Som den studerandes inkomst under kalenderhalvåret enligt 16 och 19 §§ räknas den inkomst som han kan antagas komma att åtnjuta under kalenderhalvåret. Värdet av naturaförmåner fastställs av regeringen. Doktorandstipendium, statskommunalt bostadsbidrag, allmänt barnbidrag och annat studiestöd enligt denna lag än timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag räknas icke som inkomst.

Bestämmelserna i första stycket äger motsvarande tillämpning vid beräkning av makes inkomst i fall som anges i 17 och 19 §§.

Med förmögenhet förstås i 17 och 19 §§ skattepliktig förmögenhet enligt lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

14. beträffande *tilläggsavgiften*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
15. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 9 och med anledning av propositionen till *Studiemedel m.m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 2 661 850 000 kr.,

3. *Vuxenstudiestöd och timersättning vid grundutbildning för vuxna (mom. 16, 18 och 23–28)*

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar med "Centrala studiestödsnämnden" och slutar med "i fråga." bort ha följande lydelse:

Medlen från vuxenutbildningsavgiften går endast delvis till ändamål som löntagarna ensamma kan göra anspråk på. Förutom att särskilt vuxenstudiestöd och internatbidrag kan utgå även till personer som inte är arbetstagare skall fr.o.m. nästa budgetår 70 milj. kr. användas till att finansiera studiecirkelverksamhet. Vidare får företagarorganisationerna medel för sina utbildningsåtgärder och för information. Av de beräknade vuxenutbildningsavgifterna för nästa budgetår kan ca 480 milj. kr. beräknas gå till ändamål som inte enbart är förbehållna arbetstagare. Mot denna bakgrund anser utskottet det skäligt att även egenföretagarna får erlägga en vuxenut-

bildningsavgift med, såsom föreslagits i motion 920, 0,15 % av avgiftsunderlaget. Härigenom skulle ytterligare 15 milj. kr. kunna disponeras för genomförande av förslagen i motion 920 om en höjning av timstudiestödet till 35 kr. per timme och av inkomstbidraget inom dagstudiestödet till 210 kr. per dygn. Ett oförändrat antal dagstudiestöd skulle också kunna utgå.

Utskottet biträder med det anförda förslagen i motion 920 såvitt gäller vuxenutbildningsavgiften och vuxenstudiestöd. Det anförda innebär att utskottet avstyrker bifall till motion 1621 i motsvarande del.

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "På samma" och slutar med "för vuxna." bort ha följande lydelse:

Förslagen ovan beträffande vuxenutbildningsavgiften och vuxenstudiestöd ger ekonomiskt utrymme även för en höjning av timersättningen vid grundutbildning för vuxna. Utskottet förordar att ersättningen för den som förlorar inkomst i enlighet med förslaget i motion 920 höjs till samma belopp som föreslagits för timstudiestödet, 35 kr. per timme. Anslaget bör till följd härav räknas upp med 1 milj. kr.

dels att utskottet under mom. 16, 18 och 23–28 bort hemställa

16. beträffande *timstudiestödet*

att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 920 yrkande 12 och med avslag på motion 1980/81: 1621 yrkandena 1 och 2 antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse av 5 kap. 4 § studiestödslagen

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
5 kap.	
4 §	
Timstudiestöd utgör *33* kronor för studietimme enligt 3 § första stycket 1 och för timme enligt 3 § första stycket 2.	Timstudiestöd utgör *35* kronor för studietimme enligt 3 § första stycket 1 och för timme enligt 3 § första stycket 2.

18. beträffande *dagstudiestödet*

att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 920 yrkandena 13 och 14 och med anledning av propositionen

a) antar det i propositionen framlagda förslaget till ändring av 6 kap. 6 § studiestödslagen med den ändringen att författningsrummet erhåller följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Propositionens förslag	*Reservanternas förslag*
6 kap.	
6 §	
Inkomstbidrag utgör *198* kronor för varje dygn.	Inkomstbidrag utgör *210* kronor för varje dygn.

Propositionens förslag *Reservanternas förslag*

Internatbidrag utgör 170 kronor för varje dygn.

b) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om antalet dagstudiestöd,

23. beträffande *vuxenutbildningsavgift för egenföretagare*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 920 yrkande 10 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1975: 358) om vuxenutbildningsavgift

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (1975: 358) om vuxenutbildningsavgift skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Arbetsgivaravgift som bidrag till vuxenutbildning erläggs till staten enligt denna lag (vuxenutbildningsavgift).	*Avgift* som bidrag till vuxenutbildning erläggs till staten enligt denna lag (vuxenutbildningsavgift).

2 §

Arbetsgivare erlägger årligen vuxenutbildningsavgift med belopp som motsvarar 0,25 procent av summan av vad arbetsgivaren under året har utgivit som lön till arbetstagare i pengar eller i naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil eller, i fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962: 381) om allmän försäkring, annan ersättning för utfört arbete.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid beräkningen från arbetstagare, som icke är obligatioriskt försäkrad enligt lagen (1976: 380) om arbetsskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen om allmän försäkring förcligger.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare har utgivit till barn för arbete utfört i hans förvärsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Fysisk person som under året har haft inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 kap. 2 § lagen om allmän försäkring erlägger årligen vuxenutbildningsavgift enligt de grunder som anges för sjukförsäkringsavgift i 19 kap. 2 § samma lag. Avgiften utgår med 0,15 procent av det belopp på vilket avgiften skall beräknas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.

Avgift enligt 2 § fjärde stycket skall erläggas för hälften av den för året beräknade inkomsten av annat förvärvsarbete än anställning. Har sådant arbete icke utförts under månaderna juli–december, skall avgift ej erläggas. Befrielse från avgift medges av den lokala skattemyndigheten efter framställning senast den 31 augusti 1982 eller, om detta försummas, efter begäran om avkortning eller restitution av påförd avgift.

24. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 11 och med anledning av propositionen godkänner att 558 100 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att finansiera anslaget Vuxenstudiestöd m. m.,
25. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 15 och med anledning av propositionen till *Vuxenstudiestöd m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 558 100 000 kr.,
26. beträffande *timersättning vid grundutbildning för vuxna*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
27. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 17 och med anledning av propositionen godkänner att 16 400 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1981/82 används för att delvis finansiera anslaget Timersättning vid grundutbildning för vuxna,
28. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 18 och med anledning av propositionen till *Timersättning vid grundutbildning för vuxna* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 44 000 000 kr.,

4. *Hälso- och sjukvård för studerande (mom. 30)*

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "nämnd del." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att en viss pris- och lönekompensation bör utgå för kostnaderna för de studerandes hälso- och sjukvård och biträder förslaget i motion 920 om en uppräkning av bidraget med en krona per studerande. Anslaget bör till följd härav ökas med 150 000 kr.

dels att utskottet under mom. 30 bort hemställa

30. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:920 yrkande 19 och med anledning av propositionen till *Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 2 945 000 kr.,

5. *Ingressen och övergångsbestämmelserna till förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (mom. 21)*

Reservanterna anser – under förutsättning av bifall till reservationerna 1–3 – att utskottet under mom. 21 bort hemställa

21. att riksdagen antar ingressen och övergångsbestämmelserna till förslaget till lag om ändring i studiestödslagen med den ändringen att ingressen erhåller följande lydelse:

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1, 7, 10, 11 och 23 §§, 4 kap. 2, 16, 17, 19, 21 och 37 §§, 5 kap. 4 §, 6 kap. 6 §, 7 kap. 17 a §, 8 kap. 23, 26, 34, 49 och 88 §§ studiestödslagen (1973: 349) skall ha nedan angivna lydelse.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1981